

Sjätte söndagen efter Påsk

Guds rike består icke i ord, utan i kraft.

Sådant lär oss denna dagens predikoämne. Man har av ålder på denna dag, den sista av söndagarna efter påsk, den närmaste till pingsthögtiden, predikat om Hugsvalarens ankomst; ty därom handlar dagens gamla text, de två sista verserna av 15:e och de fyra första av 16:e kapitlet i Johannes evangelium. Men den texten upptages till största delen av Kristi förutsägelse om den bittra fiendskap, hans lärjungar skulle få lida av världen. »De skola utesluta eder från synagogorna», säger Herren, »ja, en tid kommer, att den, som *dräper* eder, skall mena sig göra Gud en tjänst». Så innehåller ock den text, som i dag skall sysselsätta oss, till största delen tröste- och varningsord för sådana, som *lida för Kristi skull*, samt huru Anden skall under sådant lidande bistå dem. Uti denna sammanställning ligger den tänkvärda sanningen uttalad, vilken vi annars lära av bibelns och hela världens historia, nämligen att Andens rike på jorden är ett *kämpande rike, ett förföljt och lidande rike*, att Andens verk i själarna är *en kraft*, som framkallar motstånd och strid från mörkrets välde. Anden verkar nämligen sådana hjärtan, som brinna av nit för sin Herre, som icke kunna tåga om honom, utan bekänna och prisa honom ibland människorna och därmed ådraga sig hela världens fiendskap, men också åtnjuta sådan hjälp och tröst av samme Guds Ande, att de icke upphöra med sitt vittnande, vad de än måste lida därför. Hela Guds rikets historia vittnar härom.

Se blott i Heb. 11:e kapitel, vilken stor hop av vittnen där omtalas om den Guds kraft, som hans rike på jorden ådagalagt. Utom alla andra där uppräknade bevis av Guds kraft, se blott detta register på martyrlidanden, att somliga »hava blivit lagda på sträckbänk och icke velat mottaga befrielsen, på det att de skulle få en bättre uppståndelse; somliga hava fått lida bespottelser och gisslingar och därjämte bojor och fängelse, blivit stenade, ihjålsågade, satta på prov, dödade med svärd, hava gått omkring i fårskinns och gethudar, nödlidande, plågade, misshandlade; vilka världen icke var värdig, kringirrande i öknar och berg och hålor och jordens klyftor». Sådant visar oss, vad det är, att *Guds rike består icke i ord utan i kraft*.

Men denna erinran: »*Guds rike består icke i ord utan i kraft*», som vi läsa i 1 Kor. 4:20, denna erinran gav aposteln de kristna i Korint, då det hade börjat taga en så olycklig vändning med deras kristendom, att den bestod mest i huvudet och i munnen, i att veta och tala; de hade börjat inbördes förhäva sig över varandra, ja, över sina lärare, även en sådan som Paulus, men hade själva därunder icke den Andens kraft, som tuktar, nedslår och dödar den gamla människan och bevisar sig i kärlek, ödmjukhet och tålmod; nej, de voro »uppblåsta» och tyckte sig vara goda kristna, såsom han förut i samma kapitel säger: »I ären redan mätta, I haven redan blivit rika, oss förutom haven I blivit härskare - vi äro dårar för Kristi skull, men I ären kloka i Kristus; vi svaga, men I starka; I ärade, men vi föraktade o.s.v. Och därpå tillägger han: »Men jag skall snart komma till eder, om Herren vill, och lära känna, icke de uppblåstas *ord*, utan deras *kraft*. Ty *Guds rike består icke i ord utan i kraft*.

Märk, huru aposteln här ställer emot vartannat, å ena sidan att vara »mätt», vara »rik», vara »härskare», vara »klok i Kristus», vara »stark», vara »ärad», och å andra sidan vara »dåre för Kristi skull», vara »svag», vara »föraktad», »lida». Och den förra klassen av egenskaper eller kännetecken säger han utmärka dem, som hava sin kristendom blott i »*ord*» och i en uppblåst inbillning, då däremot den senare klassen av egenskaper utmärker dem, som hava kristendomen i »*kraft*». Detta är ju något besynnerligt, nämligen, att de som hava kristendomen i kraft, de äro svaga, dårar, föraktade, lidande, och de åter som hava sin kristendom blott i huvudet och i munnen, de äro mätta, rika, kloka i Kristus, starka och ärade. Så säger aposteln. Måtte vi aldrig glömma det!

Så går det till: är Guds sanne Ande i ditt hjärta, så lämnar han aldrig din gamla människa i ro, så driver och yrkar han alltid mera, än du förmår utföra, och då blir du alltid fattig, svag och eländig och jämmerlig. Och då kan du aldrig giva vår förmåga äran, utan du nedsätter beständigt denna; du talar då först och sist om vår stora uselhet, och att både rättfärdighet och starkerhet ligga blott hos Kristus och bero av hans givande: men då är du ock genast en dåre för allt obrutet, självstarkt och självheligt folk. Då du nu därjämte i ditt tal drives av *kärlek* - icke blott är »klok i Kristus», så att du kan skickligt bedöma andliga frågor och företeelser, lärare, predikningar, läromeningar och partier m.m. - nej, du drives av *kärlek*, så att du ej blott straffar synd och ogudaktighet utan ock söker att visa själar på den enda vägen till rättfärdighet och helgelse, nämligen Kristus, således driver den »dåraktiga predikan», som Paulus i de två första kapitlen av anförda brev omtalar, då blir du visserligen, såsom redan är sagt, en dåre för hela världen, även för de annars klokaste och frommaste människor, när de dock icke leva i denna fördolda visdom, ja, en dåre för dina närmaste, så att ditt husfolk varder dina fiender, din fader, din moder, din maka, dina bröder (Matt. 10:35-36).

Och om du nu likväl kunde vara rätt modig och trofast i sanningens bekännande, så vore dock detta en tröst för dig; men nu får du snart känna en besynnerlig svaghet och rädsla för människor. Om ock vi i denna tid icke bliva intill blods förföljda eller dräpta, så bliva vi dock försmädade, begabbade, på det bittraste beljugna och eljest förorättade, och för sådant lidande vill naturen draga sig tillbaka. Då skall du lära, att den kraft, som nu behöves, icke finns hos dig själv utan måste vara en *Guds starkerhets makt*, ett Andens verk; men ock att Anden och kraften icke givas oss annorlunda än genom nådens medel, först och sist genom Guds ord, då detta under bön till Herren lydaktigt höres och betraktas. Huru Herren då med sitt ord styrker sina svaga vänner, därpå få vi i dagens text ett exempel. Måtte Herren ock giva oss sin nåd att taga orden till oss själva och gömma dem i våra hjärtan! Låt om oss därom allvarligt bedja: *Fader vår* m.m.

Text: Luk. 1:2, 4-12.

Uti denna text få vi se och betrakta:

Huru Herren Kristus stärker sina vänner emot deras rädsla och svaghet vid hans bekännande.

I

Herren stärker sina vänner emot rädslan för människor allra först därmed, att han ställer för deras själs ögon *ett så mycket större och fruktansvärdare föremål*, att det mindre och svagare föremålet måtte av detta större liksom undanskymmas. Han tilltalar dem sålunda: *Men jag säger eder, mina vänner: Rädens icke för dem, som dräpa kroppen, och sedan icke hava makt att göra något mera. Men jag vill visa eder, för vilken I skolen rädas: Rädens för den, som, sedan han har dräpt, har makt att kasta till helvetet; ja, säger jag eder, för honom rädens.* Herren brukar här samma sätt, som då han säger: »Det är dig bättre att ingå i livet lytt eller halt, än att hava två händer eller två fötter och kastas i den eviga elden.»

Likasom han där vill säga: Det är svårt att hugga av sin hand eller fot, men gör dock det, när den är dig till förförelse; det lidandet är dock mindre, än att kastas i den eviga elden; så vill han ock här säga: Människors fiendskap kan vara stor, de kunna ganska mycket bekymra och plåga dig; du kan bäva för en konungs vrede eller för hela allmänhetens förakt, hat och förföljelse; men alla människor äro dock svaga och vanmäktiga; det högsta, de kunna göra dig, är att plåga och döda din kropp, men detta är ett kort och ringa ont emot det, som den store, allsmäktige Guden kan pålägga dig, om du ådrager dig hans onåd - om du så älskar människors vänskap, frid och trevnad i denna världen, att du försakar Guds vänskap och blir honom otrogen - ty han kan icke blott döda din kropp utan ock kasta din själ i eviga kval, ja, på den yttersta dagen »fördärva både kropp och själ i helvetet». Så talar Herren här. Sådant må var och en i tid besinna och fatta detta sunda beslut: »skall jag nödvändigt ställa mig i ogunst med någondera, så må det vara med den svagare. Står jag i förbund med den starkare, så kan han alltid beskydda mig, så att de svagare icke kunna tillfoga mig något mer, än han i sin vishet och trohet tillstodjer; men håller jag mig till de svagare, så kunna dessa icke skydda mig emot den starkare, då han kommer och frigör både mig och dem. *Vem är vis, som förstår* och i tid besinnar detta?

Och när nu här fråga om *Gud och världen*, så skola vi veta, att det är alldeles nödvändigt eller oundvikligt att ställa sig i ogunst med endera - att hava blott den enas vänskap och den andras ogunst. Kristus säger: *Ingen kan tjäna två herrar*. Aposteln säger: *Huru förliker sig Kristus med Belial? Vilken som vill vara världens vän, han varder Guds ovän*. Det är alldeles omöjligt att vara en sann kristen och på samma gång hava världens vänskap och aktning. Med *världen* menas då hela den stora hopen av vanliga människor, bättre eller sämre, grövre eller finare i sin otro och ogudaktighet, men som alla äro blott efter naturen, icke födda på nytt, icke förenade med Kristus. I dem härskar ännu alltid den gamla ormens fiendskap emot kvinnans säd, Kristus, och de domsord, Herren Gud uttalade till ormen i paradiset, förlora aldrig sin kraft: *Jag skall sätta fiendskap emellan din säd och kvinnans säd. Denna skall söndertrampa ditt huvud, och du skall stinga den i hälen*.

Här ligger den djupa grunden till den besynnerliga företeelse, som vi varsebliva genom hela världens historia, att varhelst på jorden, i alla länder och folk, där Kristus har sin säd, sina trogna, samma förhållande äger rum, nämligen att *den, som är född efter köttet, förföljer den, som är född efter Anden*. Ja, »så går det ock nu», säger aposteln (Gal. 4: 29). Och åter: *Alla de, som vilja leva gudligt i Kristus Jesus, måste lida förföljelse*.

Denna djupa fiendskap av ormasäden emot kvinnans säd kan på olika tider och orter ikläda sig olika former; men helt utdö kan den aldrig, så länge de andemakter, av vilka den beror, förbliva oförändrade, såsom det redan anförda ordet säger: »Huru förliker sig Kristus med Belial?» Bliva vi ock icke dräpta, så måste vi dock vara föremål för den förföljelse, Kristus omtalar, då han säger: »De skola försmäda och förfölja eder och, *ljugande, säga allt ont* emot eder för min skull.» Och här hjälper icke, vad några halvkristna säga, vilka ännu tvärt emot Skriftens många tydliga ord mena, att vi väl kunna vara rätt kristna och dock stå i fredligt förhållande med världen. De säga, att detta vänskapsförhållande skall åstadkommas genom ett större mått av vishet och ödmjukhet; att de kristna, som varda försmädade för sin gudaktighet, äro själva skulden därtill genom bristande ödmjukhet och vishet.

Väl kan ock det hända, att kristna kunna brista i dessa egenskaper och genom sina egna fel giva världens fiendskap önskat *tillfälle* till utbrott; men däremot kan det icke hända, att en *sann och trogen Kristi bekännare* kan genom sin vishet och ödmjukhet undgå världens fiendskap och stå i gott och fredligt förhållande med henne. Detta är avgjort genom Kristi egna ord och exempel. *Kristus, den fullkomlige*, kunde ju med all sin gudomliga vishet och ödmjukhet aldrig stå väl med världen. Må vi betänka detta!

Och han säger så: *Voren I av världen, så älskade världen sitt eget; men emedan I icke ären av världen, utan jag har utkorat eder ur världen, därför hatar världen eder. Kommen ihåg det ord, som jag har sagt eder: En tjänare är icke förmer än hans herre; hava de förföljt mig, så skola de ock förfölja eder; hava de hållit mitt ord, så skola de ock hålla edert*. Således, om ock världen kan uppskatta några enskilda dygder och goda gärningar hos en kristen, och han därför *tillfälligt* kan få någon ära jämte smäleken, ett gott rykte jämte ett ont rykte (2 Kor. 6), så kan världen dock aldrig förlika sig med hans ande, så kan han dock aldrig stå i ett gott och förtroligt förhållande med världen. Detta gäller om en trogen Jesu bekännare. Väl kan en ung och svag kristen till någon tid vara såsom Josef av Arimatea en »Jesu lärjunge i hemlighet» av rädsla för judarna; men lever och tillväxer han i nåden, så skall han ock en dag såsom denne Josef bliva uppenbar, och då kan han icke behaga världen. Så mycket säga oss Kristi ord så väl som hans exempel.

Men är nu detta sanning, såsom det visserligen är, huru står det då till med sådana kristna, som med all sin bekännelse och gudaktighet beständigt stå i ett gott och förtroligt förhållande med världens barn, vilka vilja Kristus ingenting? Hur står det då till med dig, som aldrig blir försmäddad och beljugen i följd av din tro, din bekännelse och efterföljelse av Kristus?

Men du, som bär din Herres tecken, förakt och smälek av världen blott för ditt nit om Kristus, hans ord och hans sak, frukta dig icke för något, som du därför måste lida. Glöm aldrig, vad han här säger sina vänner: »Rädens icke för dem, som blott kunna dräpa kroppen» - eller nu blott kunna angripa ditt namn och rykte, din egendom och dina timliga förmåner - rädens mer för den, som kan »fördärva både själ och kropp i helvetet»

(Matt. 10:28). Glöm aldrig, vad ock dessa ord lära oss, att här gäller endast att göra sitt val; du måste nödvändigt erfara *ettdera*, antingen *världens* eller *Guds* ogunst. Och då Herren säger: »Rädens för den» o.s.v., så är meningen: Om du så rädes för världen, att du förnekar din Herre (v. 9) - nämligen icke blott med ett tillfälligt och olyckligt fall, såsom Petrus, utan att du blir din Herre rent av otrogen och *anlägger hela din levnadsväg* så, att du skall kunna hava världens vänskap, vilket utgör ett uppsåtligt och beständigt förnekande - då må du icke inbilla dig, att du ändå kan hava Guds vänskap, utan då måste du bereda dig på hans eviga ogunst. Man kunde eljest undra, att Herren Kristus här lär sina vänner att *rädas för Gud* och tyckes göra rädslan till bevekelsegrund för troheten i hans bekännande; man kunde anmärka: Skall icke *kärleken* vara vår bevekelsegrund, enligt Pauli ord: »Kristi kärlek tvingar oss?» Härpå svaras: Först är här endast fråga om ett *stöd* för den redan älskande och villiga anden.

Vi se, att det är sina »vänner», (v. 4), Kristus här tilltalar, vilka således redan älska honom. Då han likväl till dem säger: »Rädens för den, som har makt att fördärva både själ och kropp i helvetet», så märka vi, att striden skall bliva så hård, att den villiga anden även skall behöva stödet av fruktan. Vi se ock i allt Guds ord, att sedan först en god grund för Kristi efterföljelse är lagd i hjärtat, nämligen tro och kärlek, då framställas i förmaningarna även fruktansvärda ting, hotelser och varningar såsom medel att hjälpa och understödja den villiga anden. Men för det andra bör märkas, att ehuru Guds barn, om de förbliva i tron intill änden, aldrig skola för några sina svagheter erfara denna eviga vrede, att kropp och själ kastas i helvetet, så har Kristus här föreställt dem faran av ett helt *avfall*, varpå följer uppsåtlig och egentlig otrohet; ty om de så avfalla, då komma de verkligen under Guds eviga vrede. Om ett sådant avfall talas i Heb 10:26-29, och även där slutas med samma fruktansvärda erinran: *Det är förskräckligt att falla i den levande Gudens händer*.

Så vill då Kristus här säga: Sen till, att I icke så rädens för de vanmäktiga människorna, att I avfallen från eder Herre och bliven *otroga emot honom, som kan fördärva både kropp och själ i helvetet*. Detta är ju nog allvarsamt varnat; och dock tillägger han för ännu större eftertryck: *Ja, säger jag eder, för honom rädens*.

II

För det andra uppmuntrar Herren sina vänner med en försäkran om *Guds troga och noggranna omsorg om dem*, genom vilken vård ingenting kan tillfogas dem deras Fader förutan. Han anförer därtill tvenne starkt talande exempel och säger: *Säljas icke fem sparvar för två skärvar? Och icke en av dem är förgäten inför Gud: men på eder äro t.o.m. alla huvudhåren räknade. Rädens därför icke; I ären mer värda än många sparvar*. Vilken utsäglig tröst och styrka för våra svaga och bekymrade hjärtan, att Herren Kristus giver oss en sådan försäkran! Vi äro alltid böjda att i farans och bekymrets stund mena, att vi äro lämnade åt oss själva och åt fiendernas godtycke, liksom om dessa kunde göra med oss vad de vilja.

Då säger Herren här: Långt ifrån att I ären så lämnade, har Herren Gud tvärt om en så noggrann uppsikt och omsorg om eder, att han känner varje hår på edert huvud. Här fordras nu endast den gåvan, som heter *tro*, eller att vi vakna upp ur otrons slummer och lära känna *Gud*, hans makt och hjärtelag. All vår svaghet och rädsla kommer därav, att vi icke rätt känna Gud, hans storhet i makt och i kärlek. Uti vårt hjärta bor en gammal hedning, som gör, att vi döma om Gud efter oss själva; vi tycka, dels att hans *makt* icke kan räcka till att särskilt känna och vårda oss alla, ringa och ovärdiga varelser, dels att han icke skall hava ett sådant *hjärta* för oss, att han skulle alltid följa oss med sin omsorg.

Här säger nu Kristus om Guds makt och allmänna omsorg om allt, som han skapat, att han känner och vårdar sina minsta verk, att icke ens en liten fågel är för honom okänd eller likgiltig. Och kan väl sådant vara svårt för den Allsmäktige, för honom, som *skapat* även det minsta kryp, vilket vi icke ens med blotta ögat kunna se, såväl som de oräkneliga stjärnevärldarna? För honom är ingenting för stort och ingenting för litet; för honom är det lika lätt att känna och sköta varje minsta djur, som om det vore det enda, han skapat. Ett lövs fallande i

skogen och en världsförstöring, en fjärils fladdrande över blomstren och en ängels flykt över Guds Israel, allt är för honom lika välbekant. Kristus, den eviga sanningen, säger här, att av de små fåglar, som för oss icke gälla mer, än att vi köpa fem för två skärvar (ungefär två öre), är icke en enda förgäten av Gud. Men nu säger han om oss: *I ären mer värda än många sparvar*. Ja, sannerligen, att Herren Kristus hållit oss dyrare än många sparvar, det har han visserligen med verk och gärning bevisat.

Under djupare andlig fattigdom kan väl en kristen ofta känna sig mindre värd för Gud än en sparv, hålla sig icke blott mindre värd, utan för en styggelse inför Gud; men Herren Kristus har satt ett högt värde på oss, all vår synd och ovärdighet oaktat; han har utgivit för oss, icke silver eller guld, utan sitt heliga och dyra blod; han har hållit oss dyrare än sitt blod; och när han utgivit detta för oss, hava vi visserligen därigenom ett oändligt värde inför Fadern. Så har ock Fadern själv från begynnelsen hållit oss dyra, då han skapade människan till sin avbild och för hennes tjänst skapade allt vad på jorden är. Ja, vilken människotanke kan fatta, huru dyr han hållit människan, då han för henne utgav sin älskade Son? Kristus har således visserligen en djup mening med de orden: »I ären mer värda än många sparvar»; han sade då visst icke mera, än han tänkte och kände i sitt hjärta.

Men om nu ingen sparv är förgäten inför Gud eller får falla till jorden Gud Fader förutan (Matt. 10:29), huru kan då människan, själva barnet, Guds avbild, skapelsens krona och nu köpt med Kristi blod, vara av Gud förgäten eller lämnad åt sig själv? Ännu mera: Huru kan en sådan människa, som är *Jesu vän*, i full mening *Guds barn* och bevärdigad med Guds Andes inneboende, vara av Gud förgäten? Därom säger Herren själv: *Skulle väl en kvinna förgäta sitt dibarn, så att hon icke förbarmade sig över sitt livs Son? Ja, om hon än förgäte honom, skall jag icke förgäta dig. Se, på mina händer har jag tecknat dig*. Innan jag kan förgäta dig, måste jag förgäta min högra hand. Kristus säger här, att det är så långt därifrån, att han skulle förgäta något av barnen, att han ock räknat alla deras huvudhår. Låt ock vara, att de orden om huvudhår voro ett ordspråk i Israel, så har dock Herren Kristus icke brukat det utan den djupaste mening och sanning; nej, han har visserligen därmed velat uttrycka denna mening: Icke det *allra minsta* kan hända eder Faderns vilja förutan; om det ock icke vore mer än ett hårs fallande från huvudet, vilket visserligen är det obetydligaste, så sker det dock endast under Faderns uppsikt och ledning; därför, frukten eder icke! Så vittnar ock Skriften överallt, att icke det minsta, varken ont eller gott, sker oss utan Herrens befallning.

Profeten Jeremia säger för den händelsen, att någon slår dig på kindbenet och försmädar dig: »Vem är den, som bjöd, och det skedde, utan att Herren har befallt det?» m.m. (Klagov. 3: 37). Så sade ock David, när Simei bannade honom: »Herren har bjudit honom smäda David» (2 Sam. 16:10). Och om någon tager ifrån dig din egendom, ja, ditt liv, var viss, att det icke sker utan din Faders hulda vilja, såsom åter en vis man säger: »Det kommer alltsammans av Gud, lycka och olycka, liv och död, fattigdom och rikedom» (Syr. 11:14). Så sade ock den fromme Job, när drängarna omtalade, vad *Sabeer* och *Kaldéer*, vad eld och storm hade borttagit: »Herren gav och Herren tog; välsignat vare Herrens namn!» Han såg icke på de onda människorna eller de förstörande naturkrafterna, utan på Herren, som regerar allt. Så säger ock Herren själv: *Man skall förnimma, från solens uppgång och från dess nedgång, att ingen är utom mig, att jag är Herren och ingen annan, jag, som bildar ljus och skapar mörker, som giver lycka och skapar ofärd. Jag, Herren, är den, som gör allt detta»* (Jes. 45).

Men är nu detta sant, att både ont och gott kommer från Gud, att icke ett bittert ord får sägas till dig eller om dig, ja, icke ett hår tagas från ditt huvud hans vilja förutan, huru lugnt och obekymrad för människors ondska borde du icke då vara! Huru viss och säker, att allt, som vederfares dig, måste vara till ditt bästa! *Vem är du då, att du skulle frukta för en människa* m.m.? (Jes. 51:12-13). Det är din Fader, som regerar allt.

III

För det tredje styrker Herren sina vänner med förkunnelsen om den *vedergällning*, som skall följa på antingen hans bekännande eller hans förnekande. Han tillägger: *Men jag säger eder: Var och en som bekänner mig inför människorna, honom skall ock Människosonen bekänna inför Guds änglar. Men den som förnekar mig inför människorna, han skall ock varda förnekad inför Guds änglar.* Dessa ord hava en betydande svårighet med sig, nämligen den att Herrens löfte till dem, som bekänna honom, är alldeles för stort och härligt, för att få rum i våra trånga och otrogna hjärtan. Vem kan tro något sådant, som dessa ord innehålla? Herren säger här, att då vi, svaga och ovärdiga barn, livas av någon tro och kärlek att bekänna honom härnere bland människor, att nitälska för hans sak och hans ära, så skall han, himmelens och jordens Herre, där uppe i himmelen inför sin Fader (Matt. 10:32) och hans änglar tala om sådana sina vänner på jorden, såsom vi i Joh. 17 kap. se, huru han talade med sin Fader om lärjungarna. Kunde vi riktigt tro något sådant, vilken styrka, vilken lust och kraft skulle vi då icke hava att bekänna honom!

Men då nu löftet är så stort om dem, som bekänna honom, och däremot hotelsen så fruktansvärd om dem, som förneka honom, så blir visst här vår första fråga: *Vad är det att bekänna Kristus* eller tvärt om *att förneka honom*? Redan av sammanhanget måste vi märka, att med detta vårt bekännande icke kan menas blott att i templet eller ibland bröder uttala sin trosbekännelse; ty därmed ådraga vi oss ingen fiendskap av världen, så att denna tröst och hotelse då behövdes. Nej, här är fråga om ett bekännande, som kan ådraga oss världens hat, så att Herren däremot måste trösta och styrka oss. Så är det icke heller nog, såsom några vilja, att bekänna Kristus endast med ett fromt leverne; ty ett sådant kan även finnas hos otrogna och självfromma Kristi fiender. Och om vi allenast tala med *grunden* för vårt leverne, om vi blott icke *tala* om Kristus och nitälska för hans evangelium, så kan världen lätt fördraga vår fromhet.

Dessutom hör till levernet icke minst vårt tal, med vilket de största ting åstadkommas; såsom Jakob säger: »Tungan gör stort väsen av sig.» Därför vittnar ock hela Skriften både med de otrognas exempel och med uttryckliga ord, att Kristi bekännande även måste ske med munnen. Uti Rom. 10:10 säges: »Med hjärtat tror man till rättfärdighet, och med *munnen bekänner* man till frälsning»; och likaså i 2 Kor. 4:13: »Emedan vi hava samma trons Ande, så - enligt vad som är skrivet: *Jag trodde, därför talade jag* - tro ock vi, därför *tala* vi ock.» Men så är ock å andra sidan munnens bekännelse falsk, om vi icke i allt vårt liv och väsende bevisa samma tro och nit om Herrens ära, som vi med munnen uttala.

Om sådana falska bekännare talar ock aposteln: *De säga sig känna Gud, men med gärningarna förneka de honom, emedan de äro vederstyggliga och ohörsamma och till all god gärning odugliga.* Så kunna vi då finna, vad det är att bekänna Kristus, nämligen att i *hela sitt väsende med både ord och gärningar inför allehanda människor* bevisa sig vara hans lärjunge, vittna om honom och nitälska för hans sak. Detta kan ju ske med mer och mindre upplysning, vishet, trohet och kraft; men huvudsaken är, att vi äro hans sanna *vänner*, så att vi *fara efter* att kunna göra det alltmera visligt och troget.

Motsatsen till Kristi bekännande, eller hans *förnekande*, kan även ske både med ord och gärningar. Det sker med *orden*, då vi antingen icke mera tro evangeliets lära om Kristus och i tal eller skrift uppträda däremot, eller ock med en död tro på bekännelsen icke hava någon lust eller kraft att vittna om Kristus, utan i andliga ting tala endast sådant, som förnuftet lär, och hela världen hyllar. Ja, när en lärare, som märker, att han blir föraktad och försmädd, när han driver den »dåraktiga predikan», att i oss är idel synd och vanmakt, att vi blott genom Kristus vinna både rättfärdighet och helgelsekraft, så förändrar sitt predikosätt, att han börjar förtiga dessa huvudsanningar, tillskriver människan bättre krafter och driver blott på *hennes* arbete, så har han med en sådan förändring förnekat Herren, som har köpt oss. Och när detta är icke blott en tillfällig frestelse, utan med överläggning göres till ett fortfarande predikosätt, för att undgå »korsets förargelse» (Gal. 5:11; 6:12), så hör det till det uppsåtliga förnekande, för vilket Herren hotar att också förneka sina förnekare. Men Kristus

förnekas också med gärningarna på det sätt, som aposteln anförda ord visa; och även det kan vara ett uppsåtligt förnekande, då man rent av uttänker och beslutar sig för en sådan väg genom livet, att man skall kunna behålla världens aktning och vänskap. Sker det åter av svaghet, att en trogen Jesu vän av människofrukten tillfälligt ställer sig världen lik, så följer därpå alltid ånger och bön om förlåtelse och ny kraft, vilken bön Herren då också hör.

På det ena eller andra förhållandet följer nu en sådan vedergällning, säger Herren, att om vi äro hans trogna vänner, som här bekänna honom inför människor, så skall ock han bekänna oss inför sin Fader och hans änglar; men om vi däremot förneka honom inför människorna, så skall ock han förneka oss inför Fadern och hans änglar. Bekännelsen är väl icke en egentlig *förtjänst*, varmed vi förvärva denna höga nåd; nej, nej, det är endast genom tron på *hans* förtjänst och oförskyllda nåd, de bekännande blivit sådana hans vänner, att de här med ord och gärning nitälska för honom; men såsom allt, som vi göra och lida i Kristi efterföljelse, har sin nådelön, då det göres verkligt av kärlek utan beräkning (Matt. 19: 28, 29; kap. 20:10-16; kap. 6:1), så är det ock med bekännelsen.

Men vilken kan nu här fatta höjden av en sådan ära, att Herren Kristus själv vill tala om oss inför Fadern och de heliga änglarna! För en sådan nåd och ära skulle vi ju gärna lida allt vad svaga människor kunna tillfoga oss. Att stå i ett sådant förbund och samband med Kristus, att *vi* bekänna honom härnere för människorna, och *han* bekänner oss där uppe för Fadern och änglarna, är ju redan ett så saligt förhållande, att vi borde hålla all världens höghet, ära och vänskap för en skam däremot. Tänk å andra sidan, vad det vill säga, att, när du icke i tro och kärlek bekänner Kristus här inför människor, han icke heller vill bekänna dig inför sin Fader; huru avgjord är icke då din fördömelse! När Herren icke vill tala ett ord för dig, utan blyges för dig och tiger om dig, huru kan du då bli frälst! Du står där då ensam med dina synder; medlaren framträder icke för dig; du måste själv svara inför den rättfärdige Domaren; huru vill du då bestå inför honom!

Till denna sin förskräckliga hotelse lägger dock Herren ytterligare en förklaring för att skilja emellan det *uppsåtliga* förnekandet och däremot det, som av *svaghet* kan hända hans vänner. Han säger: *Och var och en som säger något mot Människosonen, honom skall det varda förlåtet, men den som hädar den helige Ande, honom skall det icke varda förlåtet.* Se här den gudomliga mildheten och barmhärtigheten! Sedan Herren här hade uttalat ett så förskräckligt ord, som att han skulle i himmelen förneka en människa, vilken här förnekat honom, så tänkte han på sådana, som i en olycklig stund av svaghet förnekat honom men åter »bitterligen gråta» däröver och frukta att bli av honom förnekade. Då säger han: Jag menar det icke om dem, som av bristande upplysning eller kraft förneka mig; ty såsom »Människosonen», d.ä. i min mänskliga uppenbarelse på jorden har jag ett ringa anseende, är jag »föraktad och övergiven»; i min andliga regering synes jag ock ofta svag, låter mina elända »jagas av stormen» (Jes. 54: 6, 11), bönhör och hjälper dem icke genast; då kan det lätt hända, att de taga anstöt, tänka och tala något ont emot mig; detta skall icke ännu vara dem till fördömelse. Min hotelse gäller dem, som se och erfara den helige Andes verk, men likväl så avfalla, att de bli fientliga mot den kraft, de erfarit och förstå, och sålunda av uppsåtlig ondska förneka och försmäda densamma. De förra stöta sig på *svagheten*, de senare äro fientliga emot själva *kraften*; detta utgör skillnaden emellan dem, som för sin förnekelse ännu undfå nåd, och dem, som skola evigt fördömas. Något sådant vill Herren här säga.

Och tänkvärt är, vad Kristus här säger oss, att det kan gå så långt med dessa svagas frestelse och försyndande, att de rent av »saga något (ont) emot Människosonen» - och det skall dock varda dem förlåtet. O, du stora, gudomliga barmhärtighet! Det är ännu i dag många trogna, som säga något emot Människosonen, nämligen då de blivit alldeles uttröttade av långvariga frestelser och komma så långt i misströstan och otålighet över, att Herren aldrig tyckes vilja höra deras böner, att bitterhet och försmädelse emot honom uppstå uti deras hjärtan. Sådant är, såsom Luther säger, att »stöta sig på den svage Kristus», således på »Människosonen». På sådana utbrott av otålighet emot Gud hava vi åtskilliga exempel i Skriften, såsom av Job, kap. 3, av Jeremias Klagov., kap. 3, m.fl. Men sådana utbrott av otålighet hava alltid blivit Guds svaga vänner förlåtna, när de dock icke helt

avfallit, utan åter sökt nåd. Men de, som »*håda den helige Ande*», äro de, som så avfallit, att de börja i uppsåtlig ondska göra allt vad de kunna, för att motstå och försmäda Andens verk på jorden. Och det är just denna uppsåtliga och fortsatta strid mot Anden, som gör, att den aldrig kan förlåtas, såsom vi se av Heb. 6:6, 10:29. De, som ännu kunna ångra sig och söka nåd genom Kristus, hava således icke begått denna evigt oförlåtliga synd. Kristi förnekande måste vara uppsåtligt och fortfarande, om denna dom skall drabba människan: »Den som förnekar mig, han skall ock varda förnekad inför Guds änglar.»

Såsom det härliga löftet, att Herren vill inför sin Fader och änglarna bekänna dem, som bekänna honom, måste kraftigt liva vår ande; så bör ock den förskräckliga hotelsen förjaga lättsinnet, varigenom vi kunde hålla det för ringa, huru vi bekänna vår Herre. På detta sätt skola både löftet och hotelsen medverka därtill, att vi trognare bekänna vår Jesus, och uppväcka vår bön om förökad nåd och kraft att bliva trofasta intill änden.

IV

Slutligen stärker Herren sina svaga vänner med den trösten, att *den helige Ande skall bistå och lära dem*, vad och huruledes de skola tala. Han säger: *Och när de draga eder fram för synagogorna och för överheterna och för myndigheterna, varen icke bekymrade, huru eller varmed I skolen försvara eder, eller vad I skolen säga; ty den helige Ande skall lära eder i samma stund, vad I skolen säga.* Detta är den tröst, som Herren ofta gav sina lärjungar, i synnerhet mot slutet av sin synliga vistelse bland dem, särdeles i avskedstalet (Joh. 13-16 kap.); nämligen att han skulle sända dem en annan Hugsvalare, den helige Ande, vilken alltid skulle förbliva hos dem, lära dem allting och leda dem till hela sanningen. Då förutsade han dem också med tydliga ord, huru de skulle varda *hatade av världen*, uteslutna från synagogorna o.s.v.; men vid allt lidande skulle *Hugsvalaren följa dem*, leda och bistå dem. Och all denna tröst sammanfattade han omsider i den slutbön (Joh. 17), vari han på det huldaste lade dem på sin Faders hjärta. Men i denna bön säger han bland annat: »Icke allenast beder jag för dessa, utan ock för dem, som genom deras ord skola tro på mig.»

Härav, såsom ock av flera Herrens ord, hava vi den vissa trösten, att hans löften angå icke blott hans första lärjungar, utan ock alla dem intill världens ände, som tro på honom och äro hans lärjungar. Men ett det förnämsta av hans löften är detta om den helige Andes gåva. Så säger ock aposteln uttryckligen att alla de, som äro söner, även hava Guds Sons Ande, ja, att *om någon icke har Kristi Ande, så hörer han icke honom till*. Men nu kan den helige Ande icke vara död och överksam i hjärtat, utan måste alltid upplysa och leda till sanningen alla dem, i vilka han bor. Således gäller ock löftet i vår text *alla* Guds barn, nämligen att den helige Ande skall i alla bekymmersamma stunder upplysa, hjälpa och leda dem och således även då, när de för sin bekännelse dragas inför överheten eller för andliga råd och domstolar.

Då säger Kristus i vår text, att vi icke skola med ängslig oro tänka på, huru vi skola kunna lyckligt försvara oss, utan den helige Ande skall lära oss i samma stund, vad och huruledes vi skola svara och tala. Det är en allmän frestelse hos oss, när en viktig stund förestår, antingen vi skola stå till rätta inför de väldiga, eller vi skola eljest tala något i Jesu namn, att våra tankar löpa omkring i oroligt sökande efter de bästa ord och sätt att utföra saken, likasom berodde det på vår egen skicklighet. Då säger Herren här: *Sådan orolig omsorg skolen I icke hava, »det skall allt varda eder givet i samma stund»; ty, tillägger han enligt Matteus, det är icke I, som talar, utan det är eder Faders Ande, som talar i eder.*

Herren vill härmed visst icke säga oss, att vi icke skola behöva någon beredelse, för att tala i hans namn; nej, att med bön och ordets betraktande bereda sig för en så viktig stund, det är något, som Herren själv gjort under sina enskilda böner, varom evangelisterna berätta; mycket mer skall det behövas för oss, svaga barn, om vi icke vilja »fresta Herren»; utan Herren vill här möta denna *otrosomsorg*, varunder vi tycka, att allt skall bero på vår egen beredelse och glömma, att det är *Herrens* sak, vi tjäna, och att det är *Andens* verk, om vi tala något gott och nyttigt. Men just därför att Herren anbefallt oss att bruka medlen, då vi hava tillfälle därtill, och likväl göra

detta ganska olika och alltid bristfälligt, så blir det ock mycket olika, huru vi tala; därför böra vi icke anse varje vårt ord i Jesu namn vara av gudomlig invigelse, alldeles fullkomligt; utan vi böra så förstå detta Herrens löfte, att i den mån, vi kunna tro detsamma och bedja om hans Ande, så skola vi ock erhålla hans ledning. Denna lärdom ligger nämligen i alla Herrens uppmaningar till bön. Om vi icke på detta sätt fatta dessa Herrens ord, så komma vi på den farliga meningen, att allt, vad vi tala i Jesu namn, är idel gudomlig invigelse, vilken mening ofta lett till svåra villfarelser. Endast det ord, som Herren lät skriva under ledningen av det mått av Ande, som på pingstdagen i Jerusalem med underbara tecken och krafter utgöts över apostlarna - endast det ordet bör gälla för oss såsom själva *Guds* ord (1 Tess. 2:13). Men den trösten giver oss Herren här, att vi vid alla våra bemödanden att bekänna honom inför människor icke skola vara lämnade åt oss själva, utan så snart det är *hans* sak, vi förfäkta, skall ock hans egen Ande vara med oss, hjälpa oss och giva oss så mycket av sitt ljus och sin ledning, som vi för stunden behöva. Detta är ju åter ett övermåttan trösterikt löfte, om vi allenast kunde rätt tro det och behålla det i hjärtat.

Så hava vi nu sett, huru Herren med de kraftigaste varnings- och trösteord stärker sina svaga vänner. Vi hava sett det fruktansvärda däri att för *svaga människors gunst* ådraga sig *den store Andens onåd*; vi hava sett det trösterika däri, att han så *vakar över sina barn*, att han ock »räknat alla deras huvudhår»; vi hava sett det härliga däri, att *han vill i himmelen bekänna dem*, vilka här på jorden bekänna honom, så väl som det förfärliga däruti, att *han skall förneka dem, som förneka honom*; och slutligen hava vi fått den ljuvliga och lugnande försäkran, att *Anden själv skall vara med oss* och leda oss vid våra bemödanden.

Nu fordras blott, att samme Ande gör allt detta levande och kraftigt i allas våra hjärtan, att vi icke blott veta, utan ock av hjärtat *tro* vår Herres ord och *göra* hans vilja och så undfå det, som är utlovat. Det give oss Gud själv för sin älskade Sons skull! Amen.

– C-O Rosenius

© Pietisten 2026

Texterna får användas fritt, helt eller delvis, digitalt eller analogt, kopierat eller tryckt om ditt syfte är att främja Kristi rikes tillväxt.
www.pietisten.com